

การมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี

Pattani Community Leaders' Participation in and Attitudes toward Crime Prevention

สาธิต ไหมเกตุ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชน 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนา รายได้ ประสบการณ์ด้านอาชญากรรม ความรู้การป้องกันอาชญากรรม แตกต่างกัน 3) เจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชน 4) ความคิดเห็นแนวทางการป้องกันอาชญากรรมจากผู้นำชุมชน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี จำนวน 373 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที่ทดสอบค่าเอฟ และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD

การศึกษาวិจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมอยู่ในระดับดี 2) การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามตัวแปรรายได้ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนา ประสบการณ์ด้านอาชญากรรม และความรู้การป้องกันอาชญากรรม 3) ระดับเจตคติของผู้นำชุมชนอยู่ในระดับดี 4) เจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามตัวแปร รายได้ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนา ประสบการณ์ด้านอาชญากรรม และความรู้การป้องกันอาชญากรรม 5) ข้อเสนอแนะคือ เจ้าหน้าที่รัฐควรสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยไม่แบ่งแยกศาสนาและภาษา ควรสร้างกระบวนการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานรัฐและชุมชน

คำสำคัญ: การป้องกันอาชญากรรม การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม จังหวัดปัตตานี

Abstract

This research aimed to study 1) the community leaders' participation in crime prevention; 2) their comparative participation in crime prevention comparative attitudes toward based on sex, age, education, occupation, domicile, family income, knowledge of criminal behavior, and knowledge of crime prevention; 3) the community leaders'

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

attitudes toward crime prevention; 4) the community leaders' opinions and suggestions about crime prevention. The sample consisted of 373 community leaders in Pattani province, derived through multi-stage random sampling. Percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, F test and LSD method were used in data analysis.

The findings were as follows: 1) The community leaders' participation in crime prevention was at the high level; 2) The community leaders' participation in crime prevention differed significantly according to family income. However, based on sex, age, education, occupation, domicile, knowledge of criminal behavior, and knowledge of crime prevention showed no difference; 3) The community leaders' attitudes toward crime prevention was at the high level; 4) The community leaders' attitudes toward crime prevention differed significantly according to family income. However, based on sex, age, education, occupation, domicile, knowledge of criminal behavior, and knowledge of crime prevention showed no difference; 5) the community leaders' suggestions were that government officers should establish a good relationship with the local communities without a religion or language discrimination. Moreover, the government officers should create a working process that is based on an integrated cooperation between governmental sectors and communities.

Keywords: Crime prevention, Community leaders' participation, Pattani Province

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

อาชญากรรมเป็นปัญหาสังคมสำคัญอีกปัญหาหนึ่ง ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมโดยตรง ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่ร้ายแรงและเป็นอันตรายต่อสังคมมีผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างมาก ในปัจจุบันปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้นมีมากควบคู่กับความเจริญก้าวหน้าของสังคมและเทคโนโลยี สังคมที่มีความเจริญเติบโตขึ้นเท่าไรอาชญากรรมก็เจริญเติบโตเป็นเงาตามตัวอาชญากรรมเป็นตัวการทำลายโครงสร้างต่าง ๆ ของสังคมเป็นอุปสรรคที่ทำให้ประเทศไม่เจริญ ปัญหาอาชญากรรมจึงเป็นปัญหาใหญ่ที่ประชาชนต้องประสบและได้รับความเดือดร้อนโดยไม่มีทางแก้ไขซึ่งเป็นปัญหาที่ทำทนายรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย และเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายทุกหน่วยงานต้องช่วยกันแก้ไขปัญหาทุกวิธีทาง การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้นเป็นภารกิจหลักและสำคัญที่

เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องรับผิดชอบเช่นการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่รับผิดชอบ การสืบสวน สอบสวนคดีอาญา การให้ความคุ้มครองป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนการรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ การป้องกันอาชญากรรม การสร้างศรัทธาความเชื่อมั่น การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนโดยเฉพาะผู้นำชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม ให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) ได้ตั้งเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนและความเข้มแข็งของชุมชน โดยให้ชุมชนมีแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนชุมชนไปใช้ประกอบการจัดสรรงบประมาณเพิ่มกิจกรรมสร้างสรรค์สังคมและบรรเทาปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการตัดสินใจและดำเนินการตามมาตรการ

การมีส่วนร่วมและเจตคติของผู้นำชุมชนจึงได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับ การป้องกันอาชญากรรม ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมและเจตคติของผู้นำชุมชนต่อการป้องกันอาชญากรรม โดยเลือกศึกษาพื้นที่จังหวัดปัตตานีที่ผู้วิจัยอาศัยอยู่ อีกทั้งเป็นพื้นที่ ๆ มีลักษณะเฉพาะโดยมีความเป็นพหุวัฒนธรรม ผสมผสานระหว่างไทยพุทธ มุสลิม และเป็นพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์การก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ผู้นำชุมชน ด้านการเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เพื่อประชาชนได้เป็นกำลังในการร่วมกันพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอาชญากรรม
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอาชญากรรม

1.1. ความหมายของอาชญากรรมคือ การกระทำของบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนต่อ กฎเกณฑ์ที่รัฐบัญญัติไว้เป็นข้อห้ามอันได้แก่กฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ โดยพิจารณา จากการกระทำที่เป็นอาชญากรรมได้สองแง่ คือการกระทำที่ผิดต่อบทบัญญัติของ กฎหมาย แต่ไม่ผิดต่อศีลธรรม เช่น การขับรถฝ่าไฟแดงเป็นต้น ส่วนอีกแง่หนึ่งคือการ กระทำที่ผิดต่อบทบัญญัติของกฎหมายและผิดต่อศีลธรรมเช่นการฆ่าผู้อื่นเป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบอาชญากรรมหรือผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับการลงโทษ

ตามกฎหมาย เพียงแต่จะมากขึ้นน้อยตามความรุนแรงของพฤติกรรม การกระทำความผิด และบทกำหนดโทษตามกฎหมาย

- 1.2. สาเหตุของอาชญากรรม ที่เกิดขึ้นนั้นไม่ใช่สาเหตุใดสาเหตุหนึ่งที่เป็นตัวก่อให้เกิดอาชญากรรม ซึ่งอาชญากรรมมีสาเหตุมากมายที่เกี่ยวข้องกัน อาทิ เช่นการสืบลักษณะนิสัยจากบิดา มารดา ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ความป่วยไข้ทางจิตใจ ความพิการทางร่างกาย อารมณ์ชั่ววูบ ความยากจน สภาพชีวิตที่เปลี่ยนไป การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างกะทันหัน ตลอดจนการดิ้นรนเพื่อเอาตัวรอด ซึ่งสาเหตุเหล่านี้มีบทบาทสำคัญโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อความประพฤติที่เป็นปรปักษ์ต่อเพื่อนมนุษย์ สิ่งแวดล้อม และสังคม ทำให้รับลักษณะที่นำไปสู่การแสดงออกที่ผิด เป็นผลให้ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมสิ่งแวดล้อมและเพื่อนมนุษย์ได้ จึงแสดงพฤติกรรมออกมาในทางที่ผิด

1.3. ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม¹

- 1.3.1. ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย สาระสำคัญของแนวทฤษฎีนี้พอสรุปได้ว่า การปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลในการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มที่จะประกอบอาชญากรรม เพราะความเกรงกลัวการจับกุม ฉะนั้น ตำรวจสายตรวจจึงต้องแต่งเครื่องแบบ และรถวิทยุสายตรวจจึงควรมีลักษณะเด่นเห็นได้ง่าย เพื่อการข่มขู่ยับยั้งอาชญากรรม นอกจากนี้การตรวจท้องที่โดยสม่ำเสมอต่อเนื่อง ทำให้ผู้ที่ต้องการกระทำความผิดกลัวและไม่กล้ากระทำความผิด
- 1.3.2. ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์หลักของแนวทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรมก็คือ การจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าในระดับเมือง ชุมชน หรือละแวกบ้าน ในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ง่ายต่อการควบคุมสังเกตตรวจตรา โดยส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิตร่างกาย ทรัพย์สิน ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น ให้ปลอดภัยจากภัยอาชญากรรม
- 1.3.3. ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อมหรือทฤษฎี ค.อ.ส. มีหลักการแนวคิดเป็นการผสมกันระหว่างทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายกับทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ โดยทฤษฎี ค.อ.ส. เสนอว่า แนวทฤษฎีทั้ง 2 ต่างมีคุณประโยชน์ทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ แต่ในสถานการณ์และพื้นที่ที่ต่างกันจึงควรที่จะนำกรอบทฤษฎี และมาตรการภายใต้แนวคิดทั้งสองมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์เกื้อกูลกัน ทฤษฎี ค.อ.ส. ยังมุ่งพัฒนาเพื่ออธิบายปรากฏการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมอาชญากร ซึ่งเป็นความพยายามที่จะเชื่อมโยงหลักอาชญาวิทยากับพฤติกรรมมนุษย์
- 1.3.4. ทฤษฎีการตำรวจชุมชนเป็นหลักทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นมาจากพื้นฐานความเชื่อเดิมของทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ในส่วนที่มุ่งเน้นให้เกิดสัมพันธภาพ และความ

เข้าใจอันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน โดยเชื่อมั่นว่าความร่วมมือร่วมใจของตำรวจ และสุจริตชนคือคุณสมบัติที่จะสามารถเอาชนะปัญหาอาชญากรรมได้ การพัฒนาที่แตกต่างอย่างโดดเด่นของแนวคิดนี้คือ การเข้าไปฝังตัวทำงานในชุมชนเป็นระยะเวลาค่อนข้างยาวนานและสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนในชุมชนให้เกิดความไว้วางใจโดยหลักการทำงานของตำรวจซึ่งส่งเสริม สนับสนุน แก่ต้นเหตุ เพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความไม่เป็นระเบียบของชุมชนโดยใช้เทคนิคการ แก่จากต้นเหตุของปัญหาด้วยความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน

สรุปทั้ง 4 ทฤษฎีที่มีลักษณะเกี่ยวเนื่องกัน คือ กำหนดแนวทางป้องกันการกระทำผิดโดยการ ตัดช่องโอกาสสำหรับอาชญากร รวมทั้งต่างเป็นแกนหลักสำหรับวางมาตรการในการควบคุม อาชญากรรมก่อนจะเกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ดีข้อแตกต่างในทฤษฎีทั้งศาสตร์ได้แก่ แนวทางบังคับใช้ กฎหมาย มุ่งกำหนดให้การป้องกันอาชญากรรมเป็นงานหลัก ซึ่งดำเนินการโดยกลไกของรัฐแต่ เพียงฝ่ายเดียว ส่วนทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์มุ่งสู่การควบคุมชุมชน โดยกำหนดให้ประชาชนเป็นหลัก ในการป้องกันอาชญากรรม โดยมีกลไกของรัฐเป็นผู้วางแผนสนับสนุนและแจกจ่ายข้อมูลข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรม

2. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

สนธยา พลศรี² ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นกระบวนการของชุมชนเพื่อศึกษา ค้นหาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของชุมชน การกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายของแผน และโครงการในการพัฒนา รวมถึงการบริหารจัดการ การปฏิบัติงานตามโครงการการติดตาม ประเมินผลตลอดจนทบทวนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

จินตนา สุจันท์³ ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานรวมพลังประชาชนกับองค์กรรัฐ หรือเอกชน เพื่อผลประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของชุมชน โดยให้สมาชิกในชุมชนนั้นเข้าร่วมกันวางแผนปฏิบัติและประเมินผลงาน

สรุปจากความหมายของการมีส่วนร่วมที่นักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวมานั้นพอ สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึงการกระทำที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้เข้าไปเกี่ยวข้องในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งด้วยความสมัครใจเป็นไปอย่างอิสระภาพเสมอภาค เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ ตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นจนเสร็จกระบวนการ

2.1. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ⁴ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมโดยทั่วไปควร ประกอบด้วย

- 2.1.1. การมีส่วนร่วมในการศึกษาชุมชน จะเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้ร่วมกันเรียนรู้สภาพของชุมชน การดำเนินชีวิต ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำงาน และร่วมกันค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- 2.1.2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยจะมีการรวมกลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงานและทรัพยากรที่ต้องใช้
- 2.1.3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนา โดยการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน เงินทุน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ใช้ทรัพยากร ประสานงาน ดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก
- 2.1.4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา
- 2.1.5. การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการพัฒนา เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

2.2. การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม⁵

ในการป้องกันอาชญากรรมนั้นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนจึงจะทำให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นการส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนมีส่วนเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะประชาชนจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ มีความรู้สึกผูกพันกับโครงการทำให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น อีกทั้งยังตอบสนองความต้องการและปัญหาความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด

การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ประชาชน ในการป้องกันอาชญากรรม นับว่าเป็นการยับยั้งและการลดการกระทำผิดของพวกเขาที่คอยหาช่องว่างในสภาพปัจจุบันนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะอาชญากรรมเป็นปัญหาหนึ่งของสังคมที่ต้องรีบดำเนินการแก้ไขและป้องกันมิให้เกิดขึ้นซึ่งเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่ต้องให้ความร่วมมือร่วมใจในการเข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าว

3. แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร⁶ ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่าเป็นสภาพความพร้อมทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรมบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

สิทธิโชค วรานุสันติกุล⁷ ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า เป็นความรู้สึกของคนเราที่มีไม่ว่าจะเป็นด้านดี หรือไม่ดี ต่อสิ่งที่เป็นเป้าหมายของเจตคติ เมื่อคนเรามีเจตคติต่อเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นสิ่งใดก็ตาม หมายความว่าเราต้องรู้สึก รัก ชอบเกลียด กลัว ดี เลว เป็นต้น ต่อสิ่งนั้น

จากความหมายของเจตคติสามารถสรุปได้ว่า เจตคติเป็นลักษณะทางอารมณ์ ที่บุคคลเกิดการเรียนรู้ ภายในจิตใจของบุคคลเอง ส่งผลตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และสามารถพิจารณาออกมาได้ในหลากหลายรูปแบบ เช่น เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือเฉย ๆ พฤติกรรมและความรู้สึกส่วนใหญ่ของบุคคลที่แสดงออกมานั้นเจตคติจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและความรู้สึกของบุคคลดังกล่าวทั้งสิ้นการวัดเจตคติในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวัดของ ลิเคิร์ต (Likert' s Summated rating Scale) คือการจัดให้มีข้อความที่แสดงเจตคติต่อเป้าหมายในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง แล้วให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น หรือตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด คำตอบของในแต่ละข้อความจะมีให้ตอบ 5 ช่วง ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิฐานะ รายได้ของครอบครัว ประสบการณ์ด้านการประสบเหตุอาชญากรรม ความรู้ในด้านการป้องกันอาชญากรรม แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี
4. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานีที่มีเพศ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิฐานะ รายได้ของครอบครัว ประสบการณ์ด้านการประสบเหตุอาชญากรรม ความรู้ในด้านการป้องกันอาชญากรรม แตกต่างกัน
5. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชน ในจังหวัดปัตตานี

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ผู้นำชุมชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกัน
2. ผู้นำชุมชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกัน
3. ผู้นำชุมชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกัน

4. ผู้นำชุมชนที่ประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกัน
5. ผู้นำชุมชนที่มีภูมิฐานะแตกต่างกัน มีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกัน
6. ผู้นำชุมชนที่มีรายได้ของครัวเรือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกัน
7. ผู้นำชุมชนที่มีประสบการณ์ด้านการประสบเหตุอาชญากรรม มีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างจากผู้ที่ไม่ประสบประสบการณ์ด้านการประสบเหตุอาชญากรรม
8. ผู้นำชุมชนที่มีความรู้ในการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกัน มีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีวิธีการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ ผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี ประกอบด้วยผู้นำชุมชนฝ่ายปกครองประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผรส. และ ผู้นำส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาล จำนวน 5,486 คน เลือกรมาเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 373 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) มี 5 ขั้นตอน คือ

- ตอนที่ 1 ภูมิหลังของประชากรที่ทำการศึกษา
- ตอนที่ 2 แบบวัดความรู้ในการป้องกันอาชญากรรม
- ตอนที่ 3 แบบวัดการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม
- ตอนที่ 4 แบบวัดเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรม
- ตอนที่ 5 คำถามปลายเปิดเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

3.1.1 หาค่าความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของประชากร และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชญากรรม

3.1.2 ทดสอบที และทดสอบเอฟ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ระดับการมีส่วนร่วมและเจตคติของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม

3.1.3 ทำการทดสอบความแตกต่างของตัวแปรเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการ LSD

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐาน

ผู้นำชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 373 คน เพศชาย ร้อยละ 72.1 และหญิงร้อยละ 27.9 โดยมีอายุอยู่ในช่วง 36-40 ปีร้อยละ 24.4 รองลงมาช่วงอายุต่ำกว่า 35 ปี ร้อยละ 23.3 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่าร้อยละ 28.7 และประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 25.7 ส่วนของอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวน ทำประมง ร้อยละ 29.8 รองลงมาคือธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย ร้อยละ 27.3 มีรายได้อยู่ในช่วงต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 51.2 โดยมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดปัตตานีร้อยละ 96.8 ด้านประสบการณ์การประสบเหตุอาชญากรรม ร้อยละ 91.7 ไม่เคยประสบเหตุอาชญากรรม และนอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้นำชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้ในการป้องกันอาชญากรรมอยู่ในระดับดี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 97.9

2. การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี

พบว่าค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.04

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี

พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามตัวแปรรายได้ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนา ประสบการณ์ด้านอาชญากรรม และความรู้การป้องกันอาชญากรรม

4. เจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชน

พบว่าค่าเฉลี่ยของระดับเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานีพบว่าอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.97 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76

5. การเปรียบเทียบเจตคติในการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี

พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามตัวแปรรายได้ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนา ประสบการณ์ด้านอาชญากรรม และความรู้การป้องกันอาชญากรรม

6. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชน

6.1 เจ้าหน้าที่รัฐควรรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายอย่างจริงจัง มีความตั้งใจและเต็มใจในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

6.2 เจ้าหน้าที่รัฐควรลงพื้นที่สร้างความสัมพันธ์กับประชาชน และชุมชนให้มากขึ้น ไม่ควรมีอคติกับประชาชนเพียงเพราะเห็นว่าศาสนา และภาษาที่ต่างกัน

6.3 เจ้าหน้าที่รัฐควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

6.4 รัฐควรส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม ความรู้เกี่ยวกับวิธีการการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ และควรลงไปให้ความรู้ดังกล่าวให้บ่อยครั้ง

6.5 สร้างแนวคิดในการแก้ปัญหาให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งประชาชน ตำรวจ ทหาร และหน่วยงานอื่น มีการประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

จากผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี พบว่า เมื่อจำแนกตามปัจจัยข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา ระดับความรู้ในการป้องกันอาชญากรรมและประสบการณ์ในการประสบเหตุอาชญากรรมนั้น ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันทั้งในส่วนของ การมีส่วนร่วมและเจตคติ ซึ่งทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะพื้นฐานของการเป็นผู้นำมีความคล้ายคลึงกันในทุกพื้นที่ กล่าวคือ ลักษณะของความเป็นผู้นำ การเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนในพื้นที่หรือในท้องถิ่นที่รับผิดชอบ ซึ่งอาจจะไม่ขึ้นอยู่กับเพศ อายุ อาชีพหรือรายได้แต่อย่างใด และนอกจากนี้การที่ผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานีมีระดับการมีส่วนร่วมและเจตคติที่ไม่แตกต่างกันนั้น อาจเนื่องมาจากปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ค่านิยม ประเพณีที่เหมือนกันในเกือบทุกพื้นที่ของจังหวัดปัตตานีมีผลทำให้กลุ่มผู้นำชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมที่ไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานทางบุคคล ถึงแม้ว่าหลายการศึกษาจะพบว่าปัจจัยพื้นฐานของบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม เช่น อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในคดีอาชญากรรมทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความต่างกัน ชูสวัสดิ์ จันทร์โรจนกิจ (2541) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มานพ วงศ์ประเสริฐ (2541) ที่พบว่าเพศ อายุ อาชีพ ทำให้การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมนั้นแตกต่างกันในแต่ละบุคคล เช่นเดียวกับพิชัย จันทร์ตน์ (2545) ที่กล่าวไว้ว่าเพศหญิงมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมสูงกว่าเพศชาย และคนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพธุรกิจส่วนตัวประเภทค้าขายจะมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมมากกว่าอาชีพอื่น ในขณะที่หลายการศึกษาก็พบว่า ปัจจัยพื้นฐานดังกล่าวไม่ได้มีความสัมพันธ์ต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันเหตุอาชญากรรม ดังการศึกษาของ สาโรจน์ กล่อมจิต (2547) ซึ่งพบว่าเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ด้านอาชญากรรมและความรู้ในเรื่องของการป้องกันเหตุ

อาชญากรรมที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีส่วนร่วมในการป้องกันเหตุอาชญากรรมไม่แตกต่างกันระหว่างบุคคล เช่นเดียวกับการศึกษาของประเสริฐ สุนทร (2543) ก็พบว่าปัจจัยทางด้านอายุ ระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันเหตุอาชญากรรม จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้น จะเห็นได้ว่า หากเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันเหตุอาชญากรรมของผู้นำชุมชน โดยมีปัจจัยพื้นฐานของบุคคลเป็นสิ่งที่จำแนกความแตกต่าง จะพบว่าอาจจะมีความแตกต่างกันบ้างระหว่างบุคคลที่มีเพศ อายุ หรือระดับการศึกษาที่ต่างกัน เพราะสิ่งเหล่านั้นอาจจะส่งผลให้กลุ่มคนเหล่านั้นมีความแตกต่างกันในเรื่องของกำลังความรู้ หรือสถานภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นสิ่งที่อาจจะจำเป็นต้องมีเมื่อต้องเข้าร่วมกิจกรรม คนที่มีความรู้น้อยอาจจะรู้ไม่เท่าทันเหตุการณ์ หรือมีรายได้น้อย อาจจะทำให้การได้รับรู้ข่าวสารต่าง ๆ เป็นไปได้น้อย เนื่องจากต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพ เหล่านี้อาจจะส่งผลให้ปัจจัยพื้นฐานของบุคคลมีส่วนร่วมทำให้เกิดความแตกต่างกันในการมีส่วนร่วมป้องกันอาชญากรรม เป็นต้น แต่หากพิจารณาเพียงเฉพาะกลุ่มของผู้นำด้วยกันแล้ว ไม่ว่าจะพื้นฐานทางด้านบุคคลจะมีความต่างกันหรือเหมือนกัน แต่พื้นฐานทางด้านสังคม ไม่ว่าจะพื้นฐานทางการตัดสินใจ ทางด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่น ย่อมต้องมีเหมือนกันในทุกผู้นำ เพราะถ้าหากขาดคุณสมบัติต่าง ๆ เหล่านี้ ประชาชนคงไม่ยอมรับให้เป็นผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับผลของการศึกษาคั้งนี้ที่พบว่า ปัจจัยพื้นฐานของบุคคลในกลุ่มผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี ไม่มีผลทำให้การมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันเหตุอาชญากรรมมีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี โดยแยกออกตามปัจจัยพื้นที่ทางด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิฐานะ ประสบการณ์ด้านการป้องกันอาชญากรรม และความรู้ในการป้องกันอาชญากรรม พบว่ามีระดับการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมในระดับดี เท่ากับว่าผู้นำชุมชนมีความพร้อมที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นเจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจตำรวจจึงควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกันและควรลงพื้นที่เข้าไปสร้างความสัมพันธ์กับ

ผู้นำชุมชนให้มากขึ้น เพื่อเป็นการดึงมวลชนให้เข้ามาเป็นส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจการมีส่วนร่วมและเจตคติของผู้นำชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมของจังหวัดปัตตานี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นกลุ่มผู้นำชุมชนฝ่ายปกครองประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผรส. และ ผู้นำส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาล ผลของการมีส่วนร่วมและเจตคติ จึงออกมาในระดับดีอาจเนื่องมาจากกลุ่มดังกล่าวเป็นผู้ที่รับนโยบายจากราชการไปปฏิบัติในพื้นที่รับผิดชอบของตน การศึกษาครั้งต่อไปจึงเห็นควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม โดยอาจทำการศึกษาจากประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่กำลังเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ เพราะอาจสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ¹ ณรงค์ ทรัพย์เย็น และ ธงชาติ รอดคลองตัน . 2551. **คู่มือตำรวจเล่มที่ 6 หมวดวิชาป้องกันปราบปรามอาชญากรรม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ.
- ² สนธยา พลศรี. 2548. **เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ³ จินตนา สุขจรรย์. 2549. **การศึกษาและการพัฒนาชุมชน** . กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์
- ⁴ ปาริชาติ วลัยเสถียร. 2543. **กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ⁵ กองพัฒนาการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2549. **แนวทางเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ.
- ⁶ ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร . 2545. **จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและปฏิบัติการ**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ⁷ สิทธิโชค วรานุสันติกุล. 2546. **จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์**. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.